

ਅਪਰਾਧਿਕ ਫੁਟਕਲ

ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਜੋ.

ਓਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਅਰੋੜਾ - ਪਟੀਸ਼ਨਰ

ਬਨਾਮ

ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ,- ਜਵਾਬਦੇਹ।

1969 ਦਾ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਫੁਟਕਲ ਨੰਬਰ 403-ਐਮ

29 ਜੁਲਾਈ 1969

ਪੰਜਾਬ ਦੁਕਾਨਾਂ ਅਤੇ ਵਪਾਰਕ ਸਥਾਪਨਾ ਐਕਟ (1958 ਦਾ XV)- ਸੈਕਸ਼ਨ 2 (XXVII), 16(2) ਅਤੇ 18— ਪੇਮੈਂਟ ਆਫ ਵੇਜ ਐਕਟ (IV of 1936) — ਸੈਕਸ਼ਨ 2(vi) — “ਤਨਖਾਹ”—ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ—ਵਿਚ ਤਨਖਾਹ ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਵੱਧ 400— ਕੀ ਮਜ਼ਦੂਰੀ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਆਉਂਦਾ ਹੈ—ਇੱਕ ਮਹੀਨੇ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਮਜ਼ਦੂਰੀ ਦਾ ਦਾਅਵਾ—ਕੀ ਧਾਰਾ 18 ਦੇ ਤਹਿਤ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਯੋਗ ਹੈ।

ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ “ਮਜ਼ਦੂਰੀ” ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਸ਼ਾਪਸ ਐਂਡ ਕਮਰਸ਼ੀਅਲ ਐਸਟੈਬਲਿਸ਼ਮੈਂਟਸ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 2 ਦੀ ਧਾਰਾ (xxvii) ਵਿੱਚ ਪੇਮੈਂਟ ਆਫ ਵੇਜ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2(vi) ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਵੱਧ ਤਨਖਾਹ 400 ਪ੍ਰਤੀ ਮਹੀਨਾਵਾਰ ਇਸ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਅਸਪਸ਼ਟ ਹੈ। ਪੇਮੈਂਟ ਆਫ ਵੇਜ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 1 (6) ਉਸ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੇਸਾਂ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਸ਼ਾਪਸ ਐਂਡ ਕਮਰਸ਼ੀਅਲ ਐਸਟੈਬਲਿਸ਼ਮੈਂਟਸ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਆਯਾਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਅਜਿਹੀਆਂ ਉਜਰਤਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਵਿਵਸਥਾ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਸ਼ਾਪਸ ਐਂਡ ਕਮਰਸ਼ੀਅਲ ਐਸਟੈਬਲਿਸ਼ਮੈਂਟਸ ਐਕਟ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਜਾਂ ਪੇਮੈਂਟ ਆਫ ਵੇਜ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 2(vi) ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ “ਮਜ਼ਦੂਰੀ” ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਪੇਮੈਂਟ ਆਫ ਵੇਜ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 1(6) ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਉਸ ਐਕਟ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਸਮਝ ਕੇ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਨੂੰ ਮਜ਼ਦੂਰੀ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਲਈ ਉਪਲਬਧ ਉਪਾਅ ਨੂੰ ਸੀਮਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਪੇਮੈਂਟ ਆਫ ਵੇਜ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2(vi) ਦੇ ਤਹਿਤ ਪੰਜਾਬ ਸ਼ਾਪਸ ਐਂਡ ਕਮਰਸ਼ੀਅਲ ਐਸਟੈਬਲਿਸ਼ਮੈਂਟਸ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਕੇਸ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਉਲਝਣਾਂ ਨੂੰ ਘਟਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। (ਪਰਾ 13)

ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਸ਼ਾਪਸ ਐਂਡ ਕਮਰਸ਼ੀਅਲ ਐਸਟੈਬਲਿਸ਼ਮੈਂਟਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 16 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (2) ਵਿੱਚ ਉਜਰਤ ਦੀ ਮਿਆਦ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਸਬੰਧੀ ਪਾਬੰਦੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 18 ਅਧੀਨ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 16(2) ਵਿੱਚ ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਵਿਵਸਥਾ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਇੱਕ ਉਜਰਤ ਦੀ ਮਿਆਦ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਉਸ ਉੱਤੇ ਇੱਕ ਫਰਜ਼ ਹੈ। ਇਸ ਧਾਰਾ ਵਿੱਚ, ਜਾਂ ਦੁਕਾਨਾਂ ਅਤੇ ਵਪਾਰਕ ਸਥਾਪਨਾ ਐਕਟ ਦੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਪਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ

ਹੇਠਾਂ ਇਹ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਰੁਜ਼ਗਾਰਦਾਤਾ ਧਾਰਾ 16 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਤਨਖਾਹ ਦੀ ਮਿਆਦ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਕਰਮਚਾਰੀ ਪੰਜਾਬ ਸ਼ਾਪਜ਼ ਐਂਡ ਕਮਰਸ਼ੀਅਲ ਐਸਟੈਬਲਿਸ਼ਮੈਂਟਸ ਐਕਟ ਦੇ ਲਾਭ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਾਂ ਉਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 18 ਅਧੀਨ ਉਸ ਨੂੰ ਉਪਲਬਧ ਉਪਾਅ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਇੱਕ ਦਰਖਾਸਤ ਦੇ ਕੇ ਸਬਿਪ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਉਸਦੀ ਉਜਰਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰੋ। ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ, ਧਾਰਾ 18 ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 16 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਦੱਸਦੀ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 16 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਜੇ ਕੋਈ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਉਸਦੀ ਬਣਦੀ ਤਨਖਾਹ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਵੇਗਾ ਕਿ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਨਾਲ ਮਜ਼ਦੂਰੀ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰੋ ਜੋ ਰੋਕੀ ਗਈ ਉਜਰਤ ਦੀ ਰਕਮ ਦੇ ਅੱਠ ਗੁਣਾ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਇਸ ਦਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਅਰਥ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਕੋਈ ਰੁਜ਼ਗਾਰਦਾਤਾ ਧਾਰਾ 16 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਉਲਟ ਉਜਰਤ ਦੀ ਮਿਆਦ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਧਾਰਾ 18 ਦੇ ਤਹਿਤ ਮਜ਼ਦੂਰੀ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਵੇਗਾ, ਇਹ ਧਾਰਾ 16 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਦੀ ਸਬਿਤੀ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਉਜਰਤਾਂ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਲਈ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਮਜ਼ਦੂਰ ਨੂੰ ਭੁਗਤਾਨ ਯੋਗ ਮਿਹਨਤਾਨਾ, ਜੋ ਕਿ "ਮਜ਼ਦੂਰੀ" ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪੇਮੈਂਟ ਆਫ ਵੇਜਜ਼ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 2 (vi) ਦੁਆਰਾ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਮਜ਼ਦੂਰੀ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਮਜ਼ਦੂਰੀ ਦੀ ਮਿਆਦ, ਜਿਸ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਮਿਹਨਤਾਨੇ ਦੀ ਗਣਨਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਇੱਕ ਮਹੀਨਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਅਜਿਹੇ ਮਿਹਨਤਾਨੇ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਪੰਜਾਬ ਸ਼ਾਪਜ਼ ਐਂਡ ਕਮਰਸ਼ੀਅਲ ਐਸਟੈਬਲਿਸ਼ਮੈਂਟਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 18 ਦੇ ਤਹਿਤ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣ ਯੋਗ ਹੈ।

(ਪਰਾ 15)

ਅਨੁਛੇਦ 227 ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਟੀਸ਼ਨ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਸਿੱਖਿਅਤ ਚੀਫ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, ਮਿਤੀ 10 ਜਨਵਰੀ, 1969 ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਕੇਸ ਨੂੰ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ।

ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਵਕੀਲ ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ, ਸ .

ਆਰ. ਸੱਚਰ, ਜਵਾਬਦਾਤਾਵਾਂ ਲਈ ਐਡਵੋਕੇਟ।

ਨਿਰਣਾ

ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ, ਜੇ.—ਸੀਵਿਯਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 227 ਅਧੀਨ ਇਹ ਪਟੀਸ਼ਨ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਦਿਲਚਸਪ ਸਵਾਲ ਖੜ੍ਹੇ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਕਦਰ ਕਰਨ ਲਈ ਇਹ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਤੱਥਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।

(2) ਪਟੀਸ਼ਨਰ, ਓਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਅਰੋੜਾ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਖੇ ਭਾਰਤੀ ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਨਿਗਮ ਵਿੱਚ ਡਿਵੈਲਪਮੈਂਟ ਅਫਸਰ ਵਜੋਂ ਨੌਕਰੀ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਰੁਪਏ ਕੱਢ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸ਼ਾਮ 565 ਵਜੋਂ ਉਸਨੇ ਪੰਜਾਬ ਸ਼ਾਪਜ਼ ਐਂਡ ਕਮਰਸ਼ੀਅਲ ਐਸਟੈਬਲਿਸ਼ਮੈਂਟਸ ਐਕਟ, 1958 ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 16 ਅਤੇ 18 ਦੇ ਤਹਿਤ ਚੀਫ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਨੂੰ ਜਵਾਬੀ ਲਾਈਫ ਇੰਸ਼ੂਰੈਂਸ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਬ੍ਰਾਂਚ ਮੈਨੇਜਰ > ਸ਼੍ਰੀ ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ। ਰੁ. 26 ਅਗਸਤ, 1968 ਅਤੇ 19 ਸਤੰਬਰ, 1968 ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਉਸ ਨੂੰ ਤਨਖਾਹਾਂ ਅਤੇ ਕੰਪੈਂਸ਼ਨ ਦੇ ਕਾਰਨ 3,892.16. ਉਸ ਨੇ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਦੱਸੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਉਸਦੀ ਤਨਖਾਹ ਉਸਦੇ ਮਾਲਕ ਦੁਆਰਾ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਜਾਇਜ਼ ਕਾਰਨ ਦੇ ਰੋਕ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਪੰਜਾਬ ਸ਼ਾਪਜ਼ ਐਂਡ ਕਮਰਸ਼ੀਅਲ ਐਸਟੈਬਲਿਸ਼ਮੈਂਟਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 16 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਵਿੱਚ (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਸ ਐਕਟ ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ)।

(3) ਦਾਅਵੇ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਲਾਈਫ ਇੰਸ਼ੂਰੈਂਸ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਨੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਕੀਤਾ ਕਿ ਲਾਈਫ ਇੰਸ਼ੂਰੈਂਸ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 47 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਾਰਵਾਈ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਗਾਈ ਗਈ ਸੀ; ਕਿ ਬਿਨੈ- ਪੱਤਰ ਉਸ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 2 (vi) ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਅਰਥ ਦੇ ਅੰਦਰ "ਕਰਮਚਾਰੀ" ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਿਨੈ-ਪੱਤਰ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਅੱਗੇ ਇਹ ਵੀ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਗਾਂਧੀ ਨਗਰ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਸਥਿਤ ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਨਿਗਮ ਦਾ ਬ੍ਰਾਂਚ ਦਫਤਰ ਕੋਈ ਵਪਾਰਕ ਅਦਾਰਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਿਸ 'ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਸ਼ਾਪਜ਼ ਐਂਡ ਕਮਰਸ਼ੀਅਲ ਐਸਟੈਬਲਿਸ਼ਮੈਂਟਸ ਐਕਟ ਦੀਆਂ

Om Parkash Arora v. Jaswant Singh and another (Gurdev Singh, J.)

ਧਾਰਾਵਾਂ ਲਾਗੂ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਸਨ ਅਤੇ ਉਸ ਬ੍ਰਾਂਚ ਦੇ ਸ੍ਰੀ ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਸੀਨੀਅਰ ਮੈਨੇਜਰ (ਜਵਾਬ ਦੰਤ) 1), ਨਿੱਜੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸਿੱਖਿਅਤ ਚੀਫ਼ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੇ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਪਾਇਆ ਕਿ ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਨਿਗਮ ਦਾ ਬ੍ਰਾਂਚ ਦਫ਼ਤਰ ਇੱਕ ਵਪਾਰਕ ਅਦਾਰਾ ਸੀ ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਓਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਇੱਕ ਕਰਮਚਾਰੀ ਸੀ ਜਿਸ 'ਤੇ ਇਹ ਐਕਟ ਲਾਗੂ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਸਨੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਯੋਗਤਾ 'ਤੇ ਅਜ਼ਮਾਏ ਬਿਨਾਂ, ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਦਾਅਵਾ "ਦੁਕਾਨਾਂ ਅਤੇ ਵਪਾਰਕ ਸਥਾਪਨਾ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕਲਪਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਉਜਰਤ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।"

(4) 10 ਜਨਵਰੀ, 1969 ਦੇ ਇਸ ਹੁਕਮ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਹੋ ਕੇ, ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਓਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਅਰੋੜਾ ਨੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 227 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪਹੁੰਚ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਸਿੱਖਿਅਤ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੇ - ਗਲਤ ਜਗ੍ਹਾ 'ਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਗੁਣਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਜ਼ਿਠਣ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ। 10 ਜਨਵਰੀ, 1969 ਦੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੇ ਅਯੋਗ ਹੁਕਮ ਦਾ ਬਚਾਅ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਸ੍ਰੀ ਰਜਿੰਦਰ ਸੱਚਰ ਨੇ ਜਵਾਬਦੇਹੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਦੋ ਮੁਢਲੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਉਠਾਏ ਹਨ। ਉਹ ਦਲੀਲ ਦਿੰਦਾ ਹੈ:

- (1) ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਹੁਕਮ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਲਈ ਉਚਿਤ ਤਰੀਕਾ ਸੀ ਕਿ ਧਾਰਾ 435, ਕੋਡ ਆਫ਼ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਸ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਉਹ ਉਸ ਉਪਾਅ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲੈਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਤਾਂ ਇਹ ਅਦਾਲਤ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 227 ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਖਲ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ;
- (2) ਕਿ ਇਹ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 227 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਲਈ ਢੁਕਵਾਂ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਕੀ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਸੀ; ਅਤੇ
- (3) ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਕੋਲ ਲਾਈਫ ਇੰਸ਼ੂਰੈਂਸ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨਜ਼ 1956 ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਿਭਾਗੀ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਕੋਲ ਪਹੁੰਚ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਵਿਕਲਪਿਕ ਉਪਾਅ ਉਪਲਬਧ ਸੀ।

(5) ਹਾਲਾਂਕਿ, ਮੈਨੂੰ ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਇਤਰਾਜ਼ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਯੋਗਤਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 18 ਅਧੀਨ ਦਰਖਾਸਤ, ਜਿਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ਪੂਰਨ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਸਿਰਫ਼ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਤਨਖਾਹਾਂ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਲਈ ਸੀ ਅਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਥਿਤ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਮੰਗ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਾਂ ਕੋਡ ਆਫ਼ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਉਪਬੰਧ ਅਧੀਨ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਮੈਨੂੰ ਬਹੁਤ ਸ਼ੱਕ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਸੈਕਸ਼ਨ 435, ਕੋਡ ਆਫ਼ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਜਾਂ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ, ਜੇ ਪਟੀਸ਼ਨ ਹੁਣ ਮੇਰੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹੈ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 227 ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਕੋਲ ਹੈ, ਨਾ ਕਿ ਕਿਸੇ ਅਧੀਨ ਅਥਾਰਟੀ ਕੋਲ। ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੇ ਸਬੰਧਤ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੀ ਗਲਤ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਕੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੀ ਬਕਾਇਆ ਤਨਖਾਹ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਪਰ ਤੱਥ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੇ ਨੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ, ਜੋ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 18 ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਸ ਵਿੱਚ ਨਿਯਤ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੇਸ, ਦਹਿਆ ਲਾਲਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਵੀ . ਰਸੂਲ ਮੁਹੰਮਦ ਅਬਦੁਲ ਰਹੀਮ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਿਯਮ ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, (1) ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਮਾਲ ਅਧਿਕਾਰੀ ਸਹਾਇਤਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਸਵਾਲ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦਾ ਇੱਕ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 227 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇਸ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਸੀ। ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਸਤਿਆਨਾਰਾਇਣ ਲਕਸ਼ਮੀਨਾਰਾਇਣ ਹੋਰਾ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ, ਬਨਾਮ ਮਲਿਕਾਅਰਜੁਨ ਭਵਨਪਾ ਤਿਰੁਮਾਲੇ,

(2) ਵਿੱਚ ਵੀ, ਜਿਸ 'ਤੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਦੇ ਵਕੀਲ ਸ੍ਰੀ ਸੱਚਰ ਨੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 226 ਅਤੇ 227 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਿਯਮ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਵੱਖਰਾ। ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 227 ਦੇ ਤਹਿਤ ਆਪਣੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਹਰ ਗਲਤੀ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰਨ ਲਈ ਅਪੀਲੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਮੰਨ ਸਕਦੀ, ਫਿਰ ਵੀ ਜੇਕਰ ਸਬੰਧਤ ਅਥਾਰਟੀ ਇਸ ਵਿੱਚ ਨਿਯਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਧਿਕਾਰ ਤੋਂ ਵੱਧ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਮੰਨਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਜਾਂ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਕਿਸੇ ਨਿਯਮ ਦੀ ਕਿਸੇ ਸ਼ਾਖਾ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਬੇਨਿਯਮੀ ਜਾਂ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਧਾਰਾ 115 ਦੇ ਅਧੀਨ ਰਿਕਾਰਡ ਦੇ ਚਿਹਰੇ 'ਤੇ ਜ਼ਾਹਰ ਹੋਈ ਗਲਤੀ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕਰਨ ਲਈ ਕਦਮ ਚੁੱਕ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 227 ਦੇ ਤਹਿਤ। ਮੇਰਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਵਿਦਵਾਨ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਗਲਤੀ ਇੱਕ ਗਲਤੀ ਹੈ।

- (1) ਏਆਈਆਰ 1964 ਐਸਸੀ 1320
- (2) ਏਆਈਆਰ 1960 ਐਸਸੀ 137.

Om Parkash Arora v. Jaswant Singh and another (Gurdev Singh, J.)

ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਆਰਟੀਕਲ 227 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਦਖਲ ਦੀ ਲੋੜ ਵਾਲੇ ਰਿਕਾਰਡ ਦੇ ਚਿਹਰੇ 'ਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ।

(6) ਇਹ ਦਲੀਲ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਲਈ ਇੱਕ ਵਿਕਲਪਿਕ ਉਪਾਅ ਉਪਲਬਧ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਇੱਕ ਢੁਕਵਾਂ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 227 ਦੇ ਤਹਿਤ ਆਪਣੇ ਅਸਧਾਰਨ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਦਾ ਕੋਈ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਲਾਈਫ ਇੰਸ਼ੂਰੈਂਸ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨਜ਼, 1956 ਦਾ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ 47, ਜਿਸ 'ਤੇ ਸ਼੍ਰੀ ਸੱਚਰ ਦੁਆਰਾ ਭਰੋਸਾ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਮਹਿਜ਼ ਕਿਸੇ ਵਿਭਾਗੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਮੇਰੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਜੋ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਹ ਜਵਾਬਦੇਹ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਕਿਸੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਬਲਕਿ ਇੱਕ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਦੁਕਾਨਾਂ ਅਤੇ ਵਪਾਰਕ ਅਦਾਰੇ ਲਿਸ਼ਮੈਂਟ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 18 ਦੇ ਤਹਿਤ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਹ ਐਕਟ ਅਜਿਹੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ ਜਾਂ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਦਾ ਉਪਬੰਧ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੇ ਅਣਗੌਲੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕੋਈ ਵਿਕਲਪਿਕ ਉਪਾਅ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਸਹਾਰਾ ਲੈ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਤੈਅ ਹੈ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 226 ਅਤੇ 227 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਨਿਯਤ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਵਿਕਲਪਿਕ ਉਪਾਅ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਰੁਕਾਵਟ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ ਇਹ ਇੱਕ ਢੁਕਵਾਂ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 227 ਦੇ ਤਹਿਤ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਇਹ ਪਤਾ ਚਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਦਵਾਨ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੇ ਦੁਕਾਨਾਂ ਅਤੇ ਵਪਾਰਕ ਸਥਾਪਨਾ ਐਕਟ ਦੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਉਪਬੰਧਾਂ 'ਤੇ ਇੱਕ ਗਲਤ ਅੰਤਰ-ਪ੍ਰਬੰਧ ਲਗਾਇਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਗਲਤੀ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰਨ ਲਈ ਕਦਮ ਚੁੱਕਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਨਿਆਂ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਰਕਮ ਕਿਉਂਕਿ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੇ ਨਿਆਂਇਕ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਮਾਨਸਿਕ ਅਥਾਰਟੀ ਤੋਂ ਉਮੀਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਕਿ ਉਹ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਮੰਗੀ ਗਈ ਰਾਹਤ ਨੂੰ ਬਰਦਾਸ਼ਤ ਕਰ ਸਕੇ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 226 ਅਤੇ 227 ਦੇ ਅਧੀਨ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਨਿਯਤ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀਆਂ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਰੱਖਣ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਤ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਗਲਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਹ ਰਾਹਤ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰੇ ਜੋ ਇਹ ਬਰਦਾਸ਼ਤ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਹੈ।

(7) ਇਹ ਮੈਨੂੰ ਕੇਸ ਦੇ ਗੁਣਾਂ ਤੱਕ ਲਿਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਸਿੱਖਿਅਤ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੇ ਤਨਖਾਹ ਆਦਿ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਲਈ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 18 ਅਧੀਨ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਇਹ ਪਤਾ ਲੱਗਣ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦਾ ਕੇਸ ਉਸ ਪ੍ਰੋਵਿਜ਼ਨ ਦੇ ਅੰਦਰ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਦਾਅਵਾ ਸੀ। "ਮਜ਼ਦੂਰੀ" ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਖੁਲਾਸੇ 'ਤੇ ਆਉਂਦੇ ਹੋਏ ਵਿਦਵਤਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੇ ਡੀ.

- (1) ਕਿਉਂਕਿ ਪੀ ਆਈ ਟੀਸ਼ਨਰ ਦੀ ਤਨਖਾਹ ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਵੱਧ ਗਈ ਹੈ। ਸ਼ਾਮ 400 ਵਜੇ, ਤਨਖਾਹ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਉਸ ਵੱਲੋਂ ਕਲੇਮ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਕਮ ਨਹੀਂ ਸੀ

ਉਜਰਤਾਂ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2(vi) ਵਿੱਚ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤੇ ਅਨੁਸਾਰ "ਮਜ਼ਦੂਰੀ"; ਅਤੇ

- (2) ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 18 ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਮਹੀਨੇ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਮਜ਼ਦੂਰੀ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਲਈ ਕੋਈ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(8) ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਸ੍ਰੀ ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਵਾਂ ਖੋਜਾਂ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਸ਼ਾਪਜ਼ ਐਂਡ ਕਮਰਸ਼ੀਅਲ ਐਸਟੈਬਲਿਸ਼ਮੈਂਟਸ ਐਕਟ, 1958 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਉਲਝਾ ਕੇ "ਮਜ਼ਦੂਰੀ" ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਗੰਭੀਰ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਪੇਮੈਂਟ ਆਫ ਵੇਜ ਐਕਟ ਦੇ ਨਾਲ। ਦਲੀਲ ਦੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਕਰਨ ਲਈ ਪੰਜਾਬ ਸ਼ਾਪਜ਼ ਐਂਡ ਕਮਰਸ਼ੀਅਲ ਐਸਟੈਬਲਿਸ਼ਮੈਂਟ ਐਕਟ ਦੇ ਸੰਬੰਧਤ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਇਸਦੀ ਧਾਰਾ 16 ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ: -

"16 (1) ਕਿਸੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਉਜਰਤਾਂ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹਰ ਵਿਅਕਤੀ ਇੱਕ ਮਿਆਦ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰੇਗਾ ਜਿਸ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀਆਂ ਉਜਰਤਾਂ ਦੇਣ ਯੋਗ ਹੋਣਗੀਆਂ।

(2) ਤਨਖਾਹ ਦੀ ਮਿਆਦ ਇੱਕ ਮਹੀਨੇ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ।

(3) ਹਰ ਰੋਜ਼ਗਾਰ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਉਜਰਤ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਉਸ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਸੱਤਵੇਂ ਦਿਨ ਦੀ ਮਿਆਦ ਪੁੱਗਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦਿਨ ਉਜਰਤ ਬਕਾਇਆ ਹੈ।

(4) ਜਿੱਥੇ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਨੌਕਰੀ ਨੂੰ ਰੁਜ਼ਗਾਰਦਾਤਾ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਉਸ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਖਤਮ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਉਜਰਤ ਅਤੇ ਉਚਿਤ ਛੁੱਟੀ ਦੀ ਅਣਉਪਲਬਧ ਮਿਆਦ ਦੇ ਬਦਲੇ ਮਿਹਨਤਾਨਾ ਅਜਿਹੀ ਸਮਾਪਤੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੂਜੇ ਕੰਮਕਾਜੀ ਦਿਨ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਦਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਜਿੱਥੇ ਕੋਈ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੌਕਰੀ ਛੱਡਦਾ ਹੈ ਅਗਲੇ ਤਨਖਾਹ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਸਦੀ ਨੌਕਰੀ:

ਬਸ਼ਰਤ ਕਿ ਇਸ ਧਾਰਾ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੋਈ ਵੀ ਦਾਅਵਾ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਦਰਜ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਛੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਤਰਜੀਹ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ, ਸਿਵਾਏ ਦੁਕਾਨਾਂ ਅਤੇ ਵਪਾਰਕ ਅਦਾਰਿਆਂ ਦੇ ਮੁੱਖ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਦੇ ਵਿਵੇਕ 'ਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਥਿਤੀਆਂ ਦੇ ਅਧੀਨ। ਪੰਜਾਬ।

(9) ਮਜ਼ਦੂਰੀ ਜਾਂ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਦਾ ਉਪਬੰਧ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 18 ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਇਹਨਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਹੈ: -

18(1) ਧਾਰਾ 16 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ

Om Parkash Arora v. Jaswant Singh and another (Gurdev Singh, J.)

ਉਸ ਦੀ ਬਣਦੀ ਉਜਰਤ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਹ ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਤਨਖਾਹ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਵੇਗਾ ਜੇ ਰੋਕੀ ਗਈ ਉਜਰਤ ਦੀ ਰਕਮ ਦੇ ਅੱਠ ਗੁਣਾ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਾ ਹੋਵੇ।

- (2) ਇਸ ਧਾਰਾ ਅਧੀਨ ਰੋਕੀ ਗਈ ਉਜਰਤ ਅਤੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਰਕਮ ਇਸ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ, ਧਾਰਾ 26 ਅਧੀਨ ਲਗਾਏ ਗਏ ਜੁਰਮਾਨੇ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਇਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਜੁਰਮਾਨਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਸੂਲਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

(10) ਇਹ ਇਸ ਵਿਵਸਥਾ ਦੇ ਤਹਿਤ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੂੰ ਉਜਰਤਾਂ ਅਤੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਕੋਲ ਪਹੁੰਚ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਧਾਰਾ 18 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਤੋਂ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਵਾਰ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੀ ਤਸੱਲੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਉਸਦੀ ਬਣਦੀ ਉਜਰਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਉਹ ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਅੱਠ ਤੋਂ ਵੱਧ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਸਮੇਤ ਉਜਰਤਾਂ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਰੋਕੀ ਗਈ ਤਨਖਾਹ ਦੀ ਰਕਮ ਦਾ ਗੁਣਾ." ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਸਵਾਲ ਵਿਚਾਰਨ ਲਈ ਬਾਕੀ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੇ ਜਿਸ ਰਕਮ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਉਹ "ਉਜਰਤ" ਸੀ, ਜਿਸ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਇਸ ਧਾਰਾ ਦੇ ਤਹਿਤ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਸ਼ਾਪਸ ਐਂਡ ਕਮਰਸ਼ੀਅਲ ਐਸਟੈਬਲਿਸ਼ਮੈਂਟਸ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 2 ਦੀ ਧਾਰਾ (xxvii) ਵਿੱਚ, "ਮਜ਼ਦੂਰੀ" ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਉਜਰਤ ਵਜੋਂ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਜਰਤਾਂ ਐਕਟ, 1936 (IV ਦਾ 1936) ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਵਿੱਚ ਇਸ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਰਥ ਹੋਵੇਗਾ। ਪੇਸ਼ੇਰ ਆਫ ਵੇਜ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 2(vi) ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ "ਮਜ਼ਦੂਰੀ" ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਚਲਦੀ ਹੈ:

'ਮਜ਼ਦੂਰੀ' ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਸਾਰੇ ਮਿਹਨਤਾਨੇ (ਭਾਵੇਂ ਤਨਖਾਹ, ਭੱਤੇ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ) ਪੈਸੇ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਜਾਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋਣ ਜੋ, ਜੇਕਰ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ, ਪ੍ਰਗਟ ਜਾਂ ਨਿਸ਼ਚਿਤ, ਪੂਰੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਭੁਗਤਾਨ ਯੋਗ ਹੋਵੇਗਾ। ਉਸ ਦੇ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਅਜਿਹੇ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕੰਮ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ

(11) ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਤਨਖਾਹ ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੈ। 400 ਪ੍ਰਤੀ ਮਾਹਵਾਰੀ ਜਾਂ ਇੱਕ ਮਹੀਨੇ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮੇਂ ਲਈ, "ਮਜ਼ਦੂਰੀ" ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਇਸ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਮੰਨਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦਾ ਦਾਅਵਾ "ਉਜਰਤ" ਦੇ ਅੰਦਰ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ 400 ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੀ ਰਕਮ ਕੱਢ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਵਿਦਿਅਕ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੇ ਤਨਖਾਹ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 1 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (6) ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ :

"ਇਸ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਉਜਰਤ-ਅਵਧੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਭੁਗਤਾਨ ਯੋਗ ਉਜਰਤਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਜੋ, ਅਜਿਹੀ ਉਜਰਤ ਦੀ ਮਿਆਦ ਵਿੱਚ, ਅੰਸਤਨ ਚਾਰ ਸੌ ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਮਹੀਨਾ ਜਾਂ ਵੱਧ ਹੈ।"

(12) ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੇ ਵਕੀਲ ਸ੍ਰੀ ਸੱਚਰ ਨੇ ਵੀ ਆਪਣੀ ਦਲੀਲ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਇਸ ਵਿਵਸਥਾ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਤਨਖਾਹ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੀ ਦਰ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸ਼ਾਮ 400 ਵਜੇ ਇਸ ਨੂੰ "ਮਜ਼ਦੂਰੀ" ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਸ਼ਾਪਜ਼ ਐਂਡ ਕਮਰਸ਼ੀਅਲ ਐਸਟੈਬਲਿਸ਼ਮੈਂਟਸ ਐਕਟ ਦੀ ਪੂਰੀ ਸਥਿਤੀ ਲਈ ਵੀ। ਉਹ ਕੇਵੀ ਵੀ. ਸਰਮਾ, ਮੈਨੇਜਰ, ਜੋਮਿਨੀ ਸਟੂਡੀਓਜ਼, ਮਦਰਾਸ (3) 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਪੇਮੈਂਟ ਆਫ ਵੇਜ਼ ਐਕਟ, 1936 ਦੀ ਧਾਰਾ 2(vi) ਵਿੱਚ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸ਼ਬਦ "ਮਜ਼ਦੂਰੀ" ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣ ਲਈ ਜੋ ਮਾਸਿਕ ਤਨਖਾਹ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਾਫ਼ੀ ਚੰਗੀ ਰਕਮ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਅਤੇ ਪੇਮੈਂਟ ਆਫ ਵੇਜ਼ ਐਕਟ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਮਾਸਿਕ ਭੁਗਤਾਨ ਯੋਗ ਤਨਖਾਹਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਤੱਥ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਿ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਫੈਕਟਰੀਜ਼ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਸੀ ਨਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਸ਼ਾਪਜ਼ ਐਂਡ ਕਮਰਸ਼ੀਅਲ ਐਸਟੈਬਲਿਸ਼ਮੈਂਟਸ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਿਸੇ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਇਸ ਗੱਲ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਦਰਸਾਏ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਉਸੇ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਅਸਹਿਮਤ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਮੈਨੇਜਿੰਗ ਡਾਇਰੈਕਟਰ, ਟੀਐਸਟੀ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਿਟਡ, ਬਨਾਮ ਆਰ . ਪੇਰੂਮਲ ਨਾਇਡੂ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ (4) ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਗਲੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ : ਇਹ ਅੱਗੇ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਮੈਨਨ, ਜੇ. ਦੇ ਮੈਨੇਜਿੰਗ ਡਾਇਰੈਕਟਰ, ਟੀਐਸਟੀ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਿਟਡ v. ਆਰ. ਪੇਰੂਮਲ ਨਾਇਡੂ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ (4), (ਸੁਪਰਾ) ਓਬਿਟਰ ਡਿਕਟਾ ਸਨ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਲਈ ਰਾਜਗੋਪਾਲ ਅਯੰਗਰ, ਜੇ., ਜਿਸ ਨੇ ਅਦਾਲਤ ਲਈ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ, ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦੇਖਿਆ:

"ਅਸੀਂ ਇਹ ਨਹੀਂ ਦੇਖਦੇ ਕਿ ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਕਿਵੇਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹਰ ਇੱਕ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਮਹੀਨੇ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮੇਂ ਦੀ ਤਨਖਾਹ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਮਿਹਨਤਾਨੇ ਦੀ ਗਣਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗਣਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਉਜਰਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਤਨਖਾਹ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਭੁਗਤਾਨਯੋਗ ਸੀ। ਉਹਨਾਂ ਲਈ "ਧਾਰਾ 1(6) ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਾਲੋਂ ਘੱਟ ਸੀ, ਉਹ ਵੀ ਐਕਟ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਸਨ। ਸਾਡੇ ਨਿਰਣੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਭੁਗਤਾਨ ਯੋਗ ਮਿਹਨਤਾਨਾ ਜੋ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2(vi) ਦੁਆਰਾ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਉਜਰਤ ਹੈ, ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਲਈ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਉਜਰਤ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਜਰਤ ਦੀ ਮਿਆਦ ਜਿਸ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਤਨਖਾਹ ਦੀ ਗਣਨਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਉਹ ਮਹੀਨਾ ਹੈ।"

(13) ਇਸ ਅਥਾਰਟੀ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਜੋ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੀ ਇਸ ਦਲੀਲ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਕਮ ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਕਰਕੇ ਮਜ਼ਦੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

(3) ਏਆਈਆਰ 1953 ਮੈਡ. 269

(4) ਏਆਈਆਰ 1958 ਮੈਡ. 25.

Om Parkash Arora v. Jaswant Singh and another (Gurdev Singh, J.)

ਮਹੀਨਾਵਾਰ ਤਨਖਾਹ ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੈ। ਸ਼ਾਮ 400 ਵਜੇ, ਮੈਂ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਸੰਬੰਧਿਤ ਵਿਵਸਥਾ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਅਸਪਸ਼ਟ ਹੈ ਅਤੇ ਵਿਵਾਦ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਉਜਰਤਾਂ ਅਤੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਲਈ ਪੰਜਾਬ ਸ਼ਾਪਜ਼ ਐਂਡ ਕਮਰਸ਼ੀਅਲ ਐਸਟੈਬਲਿਸ਼ਮੈਂਟਸ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਾਅਵੇ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਲਈ, ਇਹ ਐਕਟ ਪੇਮੈਂਟ ਆਫ ਵੇਜ਼ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਅਨੁਸਾਰ "ਮਜ਼ਦੂਰੀ" ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਅਪਣਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਪੇਮੈਂਟ ਆਫ ਵੇਜ਼ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 2(vi) ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਦੁਬਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਕਿਤੇ ਵੀ ਇਹ ਨਹੀਂ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੀ ਤਨਖਾਹ, ਜੇਕਰ ਉਹ ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਵੱਧ ਲੈ ਰਿਹਾ ਹੈ। 400 pm, ਸ਼ਬਦ 'ਮਜ਼ਦੂਰੀ' ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪੇਮੈਂਟ ਆਫ ਵੇਜ਼ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 1(6), ਜਿਸ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਇਸ ਦਲੀਲ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਨਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ "ਮਜ਼ਦੂਰੀ" ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਲਈ ਭੁਗਤਾਨ ਜੋ ਕਿ ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਘੱਟ ਰਕਮ ਲੈ ਰਿਹਾ ਹੈ। 400 pm, ਪੇਮੈਂਟ ਆਫ ਵੇਜ਼ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੇਸਾਂ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਸ਼ਾਪਜ਼ ਐਂਡ ਕਮਰਸ਼ੀਅਲ ਐਸਟੈਬਲਿਸ਼ਮੈਂਟਸ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਆਯਾਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਅਜਿਹੀਆਂ ਉਜਰਤਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਵਿਵਸਥਾ ਦੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਸ਼ਾਪਜ਼ ਐਂਡ ਕਮਰਸ਼ੀਅਲ ਐਸਟੈਬਲਿਸ਼ਮੈਂਟਸ ਐਕਟ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਜਾਂ ਪੇਮੈਂਟ ਆਫ ਵੇਜ਼ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2(vi) ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ "ਮਜ਼ਦੂਰੀ" ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਇੱਕ ਹਿੱਸੇ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਜੋ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਸ਼ਾਪਜ਼ ਅਧੀਨ ਅਪਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਤੇ ਵਪਾਰਕ ਸਥਾਪਨਾ ਐਕਟ। ਪੇਮੈਂਟ ਆਫ ਵੇਜ਼ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 1(6) ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਉਸ ਐਕਟ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਸਮਝ ਕੇ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਉਸ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਮਜ਼ਦੂਰੀ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਲਈ ਮਜ਼ਦੂਰ ਲਈ ਉਪਲਬਧ ਉਪਾਅ ਨੂੰ ਸੀਮਤ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਉਜਰਤ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਵਰਤੀ ਗਈ ਵਿਆਪਕ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਪੇਮੈਂਟ ਆਫ ਵੇਜ਼ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2(6) ਦੇ ਤਹਿਤ ਪੰਜਾਬ ਸ਼ਾਪਜ਼ ਐਂਡ ਕਮਰਸ਼ੀਅਲ ਐਸਟੈਬਲਿਸ਼ਮੈਂਟਸ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੇਸ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਉਲਝਣਾਂ ਨੂੰ ਘਟਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਵਿਦਵਾਨ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਮੰਨਣ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗਲਤ ਸੀ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਪੀ 'ਅਨਜਬ ਸ਼ੌਪਜ਼ ਐਂਡ ਕਮਰਸ਼ੀਅਲ ਐਸਟੈਬਲਿਸ਼ਮੈਂਟਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 18 ਦੇ ਲਾਭ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦਾ ਨਿਕਾਸੀ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। 400

(14) ਥਰਸੈਕਿੰਡ ਆਧਾਰ 'ਤੇ: ਜਿਸ 'ਤੇ ਉਸ ਨੇ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਕੇਸ ਇਸ ਵਿਵਸਥਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ ਹੈ, ਬਰਾਬਰ ਅਸਥਿਰ ਹੈ। ਇਹ ਮੰਨਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਕਲਮ ਕੀਤੀ ਉਜਰਤ ਇੱਕ ਮਹੀਨੇ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮੇਂ ਲਈ ਹੈ, ਪੰਜਾਬ ਸ਼ਾਪਜ਼ ਐਂਡ ਕਮਰਸ਼ੀਅਲ ਐਸਟੈਬਲਿਸ਼ਮੈਂਟਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 18 ਅਧੀਨ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਸਿੱਖਿਅਤ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਦੁਕਾਨਾਂ ਦੀ ਧਾਰਾ 16 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (2) ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਵਪਾਰਕ ਸਥਾਪਨਾ ਐਕਟ, ਜੋ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਤਨਖਾਹ ਦੀ ਮਿਆਦ ਇੱਕ ਮਹੀਨੇ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਸੈਕਸ਼ਨ 16 ਮਜ਼ਦੂਰੀ ਦੀ ਮਿਆਦ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਉਪ ਧਾਰਾ (1) ਜਿਸ ਨਾਲ ਇਹ ਸੈਕਸ਼ਨ ਖੁੱਲ੍ਹਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਉਜਰਤਾਂ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹਰ ਵਿਅਕਤੀ ਇੱਕ ਮਿਆਦ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰੇਗਾ ਜਿਸ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ ਤਨਖਾਹ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਸ ਵਿਵਸਥਾ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇਹ ਮਜ਼ਦੂਰੀ ਤੈਅ ਕਰਨਾ ਮਾਲਕ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਹੈ

ਮਿਆਦ. ਤਨਖਾਹ ਦੀ ਮਿਆਦ ਸੈਕਸ਼ਨ 16 ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਮਜ਼ਦੂਰੀ-ਅਵਧੀ ਇੱਕ ਮਹੀਨੇ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਸਿਰਫ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਹਰ ਰੋਜ਼ਗਾਰਦਾਤਾ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੀ ਮਿਆਦੀ ਕਾਲ ਦੇ ਕਾਰਨ ਉਜਰਤਾਂ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਮਿਆਦ ਇੱਕ ਮਹੀਨੇ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਸੈਕਸ਼ਨ 16 ਦੇ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਮਾਲਕ ਲਈ ਇਹ ਤੈਅ ਕਰਨ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਜਰਤਾਂ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਰੋਜ਼ਾਨਾ, ਹਫਤਾਵਾਰੀ, ਪੰਦਰਵਾੜੇ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਜਿਸ ਦੀ ਮਿਆਦ ਖਤਮ ਹੋਣ 'ਤੇ ਉਜਰਤਾਂ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਉਪ ਧਾਰਾ (ਦੇ ਤਹਿਤ ਲੋੜ ਅਨੁਸਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ) ਸੈਕਸ਼ਨ 16 ਦਾ 2) ਇੱਕ ਮਹੀਨੇ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਸਮੀਕਰਨ "ਇੱਕ ਮਹੀਨੇ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ" ਦਾ ਮਤਲਬ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸ਼ੱਕ ਤੋਂ ਪਰੇ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਕਰਮਚਾਰੀ ਲਈ ਤਨਖਾਹ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਦੀ ਮਿਆਦ ਨੂੰ ਇੱਕ ਮਹੀਨੇ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਹੈ ਜੋ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਮਹੀਨਾਵਾਰ ਤਨਖਾਹ 'ਤੇ ਨੌਕਰੀ 'ਤੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਤਨਖਾਹ ਹਰ ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ 'ਤੇ ਮਿਲਣ ਯੋਗ ਸੀ। ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਧਾਰਾ

16 ਅਧੀਨ ਤੈਅ ਕੀਤੀ ਗਈ ਉਸਦੀ ਉਜਰਤ ਦੀ ਮਿਆਦ ਇੱਕ ਮਹੀਨੇ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਇਸ ਦਲੀਲ ਦੀ ਕੋਈ ਥਾਂ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਕਲੇਮ ਕੀਤੀ ਰਕਮ ਸੈਕਸ਼ਨ 16 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (2) ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਕੇ ਉਜਰਤ ਨਹੀਂ ਸੀ।

(15) ਇਹ ਦੇਖਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੇ ਕਿ ਤਨਖਾਹ ਦੀ ਮਿਆਦ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 16 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਵਿੱਚ ਇਹ ਮੈਂ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ, ਧਾਰਾ 18 ਦੇ ਅਧੀਨ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਇਸ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਸ਼ੌਪਜ਼ ਐਂਡ ਕਮਰਸ਼ੀਅਲ ਐਸਟੈਬਲਿਸ਼ਮੈਂਟਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 1(4) ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ "ਮਜ਼ਦੂਰੀ" ਸ਼ਬਦ ਪੇਸ਼ ਆਫ ਵੇਜ਼ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2(vi) ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 16(2) ਵਿੱਚ ਰੁਜ਼ਗਾਰਦਾਤਾ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਵਿਵਸਥਾ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਇੱਕ ਉਜਰਤ ਦੀ ਮਿਆਦ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਉਸ ਉੱਤੇ ਇੱਕ ਫਰਜ਼ ਹੈ। ਇਸ ਧਾਰਾ ਵਿੱਚ, ਜਾਂ ਦੁਕਾਨਾਂ ਅਤੇ ਵਪਾਰਕ ਅਦਾਰੇ ਐਕਟ ਦੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਪਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਧਾਰਾ 16 ਦੇ ਉਲਟ ਕੋਈ ਰੁਜ਼ਗਾਰਦਾਤਾ ਤਨਖਾਹ ਦੀ ਮਿਆਦ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਕਰਮਚਾਰੀ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲਾਭ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸ਼ਾਪਜ਼ ਐਂਡ ਕਮਰਸ਼ੀਅਲ ਐਸਟੈਬਲਿਸ਼ਮੈਂਟਸ ਐਕਟ, ਜਾਂ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇ ਕੇ ਸਬੰਧ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਉਜਰਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਪੰਜਾਬ ਸ਼ਾਪਜ਼ ਐਂਡ ਕਮਰਸ਼ੀਅਲ ਐਸਟੈਬਲਿਸ਼ਮੈਂਟਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 18 ਅਧੀਨ ਉਪਲਬਧ ਉਪਾਅ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ, ਧਾਰਾ 18 ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 16 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਦੱਸਦੀ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 16 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਉਸਦੀ ਬਣਦੀ ਤਨਖਾਹ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਵੇਗਾ। ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਨਾਲ ਮਜ਼ਦੂਰੀ ਰੋਕੀ ਗਈ ਉਜਰਤ ਦੀ ਅੱਠ ਗੁਣਾ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਇਸ ਦਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਮਤਲਬ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਕੋਈ ਰੁਜ਼ਗਾਰਦਾਤਾ ਧਾਰਾ 16 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਉਲਟ ਉਜਰਤ ਦੀ ਮਿਆਦ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਧਾਰਾ 18 ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਜਰਤਾਂ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਵੇਗਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਧਾਰਾ 18 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਹੈ।

M/s ਕਪੂਰ ਨੀਲੋਖੇੜੀ ਕੋ-ਆਪਰੇਟਿਵ ਡੇਅਰੀ ਫਾਰਮ ਸੋਸਾਇਟੀ ਬਨਾਮ ਦਿ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਅਤੇ ਹੋਰ (ਸੋਢੀ, ਜੇ.)

ਸੈਕਸ਼ਨ 16 ਕਿ ਮਜ਼ਦੂਰੀ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਮੈਨੇਜਰ, ਸਰਚਲਾਈਟ ਪ੍ਰੈਸ, ਪਟਨਾ ਬਨਾਮ ਫੈਕਟਰੀਜ਼ ਇੰਸਪੈਕਟਰ, ਪਟਨਾ (5) ਵਿੱਚ, ਉਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇੱਕ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਚ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਪੇਮੈਂਟ ਆਫ ਵੇਜ਼ ਐਕਟ ਉਹਨਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਮਜ਼ਦੂਰੀ ਮਹੀਨਾਵਾਰ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਮਜ਼ਦੂਰ ਨੂੰ ਭੁਗਤਾਨ ਯੋਗ ਮਿਹਨਤਾਨਾ, ਜੋ ਕਿ "ਮਜ਼ਦੂਰੀ" ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪੇਮੈਂਟ ਆਫ ਵੇਜ਼ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 2 (vi) ਦੁਆਰਾ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਮਜ਼ਦੂਰੀ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਮਜ਼ਦੂਰੀ ਦੀ ਮਿਆਦ, ਜਿਸ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਮਿਹਨਤਾਨੇ ਦੀ ਗਣਨਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਇੱਕ ਮਹੀਨਾ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 1(6) ਅਤੇ 4(2) ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਤਨਖਾਹ ਦੀ ਮਿਆਦ ਇੱਕ ਮਹੀਨੇ ਤੱਕ ਵਧ ਸਕਦੀ ਹੈ।

(16) ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰੇ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਮੈਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਹੈ ਕਿ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦਾ ਇਹ ਦੋਸ਼ਪੂਰਨ ਹੁਕਮ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦਾ ਕੇਸ ਪੰਜਾਬ ਸ਼ਾਪਜ਼ ਐਂਡ ਕਮਰਸ਼ੀਅਲ ਐਸਟੈਬਲਿਸ਼ਮੈਂਟਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 18 ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੀ ਗਈ ਧਾਰਾ 16 ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਗਲਤੀ ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸਨੇ ਨੇ ਅਸਥਿਰ ਥਾਂ 'ਤੇ ਮਜ਼ਦੂਰੀ ਆਦਿ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਲਈ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਲਈ ਉਸ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਮੈਂ, ਇਸ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦਾ/ਕਰਦੀ ਹਾਂ ਅਤੇ ਕਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਉਜਰਤਾਂ ਅਤੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਲਈ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਕੇਸ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਲਈ ਕੇਸ ਉਸ ਨੂੰ ਸੌਂਪਦਾ ਹਾਂ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਜਵਾਬਦਾਤਾਵਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਇਸ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਖਰਚੇ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਵੇਗਾ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ :- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ-ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਰਵਨੀਤ ਸਿੰਘ

KSK

-

ਅਪੀਲੀ ਸਿਵਲ

ਪ੍ਰੋਮ ਚੰਦ ਪੀਡਿਤ ਅਤੇ ਐਚ. ਆਰ. ਸੋਢੀ ਜੇ. ਜੇ.

M/s ਕਪੂਰ ਨੀਲੋਖੇੜੀ ਕੋ-ਆਪਰੇਟਿਵ ਡੇਅਰੀ ਫਾਰਮ ਸੋਸਾਇਟੀ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ

ਬਨਾਮ

ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਅਤੇ ਹੋਰ, - ਜਵਾਬਦੇਹ।

1965 ਦੇ ਆਰਡਰ ਨੰਬਰ 184 ਤੋਂ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲ

4 ਅਗਸਤ 1969 ਈ

ਐਵੀਡੈਂਸ ਐਕਟ (1872 ਦਾ I)— ਧਾਰਾ 3, 123 ਅਤੇ 124— ਸਾਲਸੀ ਐਕਟ (1940 ਦਾ X)—

ਧਾਰਾ 30— ਸਾਲਸੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ— ਪ੍ਰਮਾਣਿਕਤਾ, ਪ੍ਰਸੰਗਿਕਤਾ ਅਤੇ ਸਬੂਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਦਾ ਸਵਾਲ— ਸਾਲਸ— ਕੀ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਹੈ— ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਹੈ 123 ਅਤੇ 124, ਐਵੀਡੈਂਸ ਐਕਟ—ਕੀ ਸਾਲਸ ਦੁਆਰਾ ਅਣਡਿੱਠ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ—ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਦਾਅਵਾ—ਇਸ ਨੂੰ ਸਾਲਸ ਦੁਆਰਾ ਕਦੋਂ ਜੋੜਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ—ਸਬੂਤ ਦੀ ਸਵੀਕਾਰਤਾ ਦੇ ਸਵਾਲ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸਾਲਸ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਗਲਤੀ—ਕੀ ਦੁਰਵਿਵਹਾਰ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਹੈ।

(5) ਏਆਈਆਰ 1960 ਪਟਨਾ 33.